

Cooperare pentru dezvoltare

“Moldova se dezvoltă prin proiecte”

Interviu cu Valerian Bînzaru, șeful Direcției Generale de Dezvoltare Regională din cadrul Ministerului
Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

Cea de-a patra conferință internațională privind Depășirea Disparităților Regionale, cu edițiile anterioare organizate în Serbia, Macedonia și Muntenegru, a adunat la Chișinău mai mulți experți din diferite țări, inclusiv R. Moldova, pentru un schimb de experiență în domeniul dezvoltării regionale.

În cadrul conferinței participanți din 20 de țări, împreună cu experții naționali, au format patru grupuri de lucru care au abordat diferite tematici

și probleme. Scopul acestora a fost de a identifica mecanismele care ar putea facilita implementarea eficientă a politicii de dezvoltare regională.

- Domnule Bînzaru, de ce fel de schimbări avem nevoie atât în cadrul legal, cât și în mecanismul de implementare a proiectelor pentru a avea îmbunătățiri semnificative?

O problemă este lipsa colaborării eficiente în procesul de implementare a proiectelor și a asocierii activităților fondurilor disponibile. Acest aspect poate fi diminuat odată cu modificarea legislației. Noi ne-am propus să facem ca politica de dezvoltare regională să fie intersectorială, iar în asocierea activităților fondurilor să fie identificat drept un aspect prioritar. *(continuare pag.2)*

<i>Interviu cu reprezentantul MDRC, șeful Direcției Generale de Dezvoltare Regională</i>	1-2
<i>Raionul Șoldănești are o strategie nouă în domeniul MDS</i>	3
<i>Al 3-lea atelier în domeniul infrastructurii Drumurilor Locale și Regionale din RDC</i>	4
<i>Drum nou în satul Vărzărești</i>	5
<i>Vizită de monitorizare a proiectelor din r-nul Orhei</i>	5
<i>Vizită de monitorizare a proiectelor regionale din centrul țării</i>	6
<i>Prima casă de ambalare a strugurilor de masă din Moldova va fi gata în 2015</i>	7

(continuare din pagina 1)

În multe ministere există resurse financiare pentru realizarea proiectelor de dezvoltare regională, problema e că nu există o coordonare la nivel național.

- Ce se va obține în urma sinergiei fondurilor de spre care ne vorbiți?

Această abordare intersectorială ne va oferi noi posibilități. De exemplu, să participăm împreună cu Ministerul Mediului în proiectele de aprovizionare cu apă și sanitație dintr-un fond, să finanțăm construcția apeductului, iar din alt fond - construcția rețelelor de canalizare și a stațiilor de epurare. În procesul de asociere pot fi identificate multe metode de colaborare, care ar crește eficiența utilizării resurselor financiare și excluderea riscurilor de finanțare dublă a proiectelor investiționale.

- Aș vrea ne spuneți cine identifică proiectele care necesită de a fi realizate prioritar în regiunile din Republica Moldova?

În privința identificării proiectelor, am început cu instruirea autorităților publice locale. Aceștia li s-au explicat toate principiile și modalitățile de realizare a proiectelor, precum și lista criteriilor de selectare a acestora.

Ca rezultat, în urma etapelor de selectare la nivel regional și național, din 208 proiecte înaintate de către autoritățile publice locale, au fost selectate mai puțin de o treime, acestea în mare parte fiind orientate spre îmbunătățirea infrastructurii fizice. Putem spune că există o concurență echitabilă la nivelul autorităților publice locale și regionale.

- Câte vor implementate în anul curent?

În 2014, vor fi implementate 41 de proiecte. Din acestea, nouă sunt finanțate de partenerii noștri din Germania, iar celelalte 32 de Fondul Național pentru

Dezvoltare Regională.

- Ce soluție au găsit grupurile de lucru pentru a face posibilă finanțarea proiectelor de dezvoltare regională într-un mod eficace?

Acum se lucrează la elaborarea unor programe sectoriale regionale pentru fiecare domeniu în parte. Până la finele anului, programele urmează să fie aprobate de către consiliile regionale pentru dezvoltare. Aceste programe urmează să fie cartea de căpătâi a agențiilor noastre în atragerea fondurilor din UE și a altor parteneri de dezvoltare. Pe moment, valorificăm toate resursele alocate din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și ale partenerilor străini. De exemplu, în acest an, am primit din partea Germaniei cinci milioane de euro, bani pe care trebuie să-i folosim în proiectele propuse. Totuși, pentru o colaborare mai eficientă, este necesar să menționăm din nou importanța sinergiei fondurilor.

- În ce mod politica de dezvoltare regională susține dimensiunea economică de creștere și crearea locurilor de muncă?

Aici aș vrea să evidențiez proiectele prioritare în dezvoltare regională de construcție a infrastructurii pentru zonele economice libere, parcuri industriale și a incubatoarelor de afaceri. Ceea ce facem noi astăzi este să creăm condiții și să realizăm proiecte de infrastructură cum sunt drumurile de acces, apă și sanitație pentru zonele economice libere și să oferim posibilitate acestei zone economice să funcționeze.

Iar în urma creării și dezvoltării acestor zone, apar noi locuri de muncă. Sună bine, dar și mai frumos va fi când vom vedea oamenii mulțumiți pentru că au fost angajați la ei acasă și nu sunt nevoiți să plece în străinătate.

Interviu de Svetlana Panța

Raionul Șoldănești are o strategie de asigurare a populației cu un sistem modern de management al deșeurilor

Consiliul raional Șoldănești a aprobat ieri, în ședință, Componenta managementul deșeurilor solide 2014-2019 a Strategiei de Dezvoltare Socio-economică (SDSE) a raionului. Aceasta reprezintă un document de planificare, care a fost elaborată pentru a oferi o îndrumare clară cu privire la dezvoltarea unui sistem corespunzător de management al deșeurilor solide pentru Șoldănești. Perioada de acțiune a documentului este de 5 ani. Acest document strategic are scopul de a asigura accesul populației raionului la un sistem de management al deșeurilor modern, rentabil și inofensiv pentru mediu.

Elaborarea acestui document a fost dictată de necesitatea realizării, la nivel de raion, a obiectivelor strategice cu privire la gestionarea deșeurilor solide menționate de următoarele documente: *Programul regional de management al deșeurilor pentru Regiunea de Dezvoltare Centru; Strategia de dezvoltare regională 2010-2016 - Regiunea de Dezvoltare Centru; Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027*. Conform acestor documente strategice regionale și naționale, realizarea Țintelor naționale și regionale cu

privire la dezvoltarea sistemelor integrate de management al deșeurilor solide, inclusiv colectarea selectivă, reciclarea și depozitarea modernă a deșeurilor nereciclabile, necesită acțiuni concrete la nivel local.

Administrația raionului Șoldănești a considerat necesară elaborarea unui document strategic în vederea îmbunătățirii situației cu privire la managementul deșeurilor solide, care să reprezinte o componentă a Strategiei de Dezvoltare Socio-economică a r. Șoldănești. În acest context, Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) a acordat sprijin la toate etapele de elaborare a acestui document strategic, în special prin asistența tehnică oferită de experți naționali și internaționali.

Primii pași ai strategiei de dezvoltare au fost efectuați în colaborare cu Universitatea Humboldt din Germania, printr-o abordare de planificare strategică participativă, asigurând implicarea autorităților publice de nivelul 1 și 2 și a instituțiilor publice responsabile de sectorul managementului deșeurilor solide, precum și a societății civile din raionul Șoldănești.

Ulterior, pe parcursul procesului, strategia a fost elaborată în paralel cu studiul de fezabilitate cu privire la planificarea sistemului de management al deșeurilor în r. Șoldănești, astfel că strategia împărtășește cu aceasta o parte importantă de date și concluzii.

APL de nivel 1 și 2 din r. Șoldănești au participat în mod activ în procesul de elaborare a documentului. Procesul de planificare a fost coordonat de Agenția de Dezvoltare Regională Centru, care a asigurat promovarea politicilor regionale din domeniu și colaborarea cu ministerele de resort și instituțiile specializate din sectorul dat.

Procesul planificării regionale în sectorul Drumuri regionale și locale pentru Regiunea de dezvoltare Centru continuă

Chișinău, 23 iulie 2014 - Membrii Grupului de Lucru sectorial s-au întrunit în cel de-al 3-lea atelier în domeniul infrastructurii Drumurilor Locale și Regionale din Regiunea de Dezvoltare Centru.

La întrunire au fost prezenți reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agenției de Dezvoltare Regională Centru, Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor (MTID), Administrației de Stat a Drumurilor (ASD), membrii grupului de lucru regional sectorial (Consiliile Raionale, Întreprinderile de întreținere a drumurilor), MSPL, experți oferți de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), precum și alți participanți.

În cadrul acestui atelier a fost discutat Capitolului 3 al Programului Regional Sectorial (PRS) privind nivelul dorit de dezvoltare sectorială pînă în 2018-2020, inclusiv prezentarea, definirea și agrearea obiectivelor naționale și regionale în sectorul DRL. De asemenea, cei prezenți în cadrul unui exercitiului

practic au formulat viziunea de dezvoltare în sectorul DRL pînă în 2020.

Experții prezenți la ședința de lucru au ținut să puncteze eventualele riscuri și impactul acestora asupra sectorului rutier.

Amintim că Programarea Regională Sectorială în domeniul infrastructurii Drumurilor Locale și Regionale reprezintă un proces participativ pentru consolidarea capacităților de planificare și programare în Regiunea de Dezvoltare Centru, care va asigura dezvoltarea proiectelor de investiții.

Planificarea și Programarea Regională Sectorială este realizată cu suportul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale”, din sursele UE.

Următorul atelier de lucru în acest sector este planificat pentru luna septembrie.

DRUM NOU ÎN SATUL VĂRZĂREȘTI

Pe data de 15.08.2014 a avut loc recepția la terminarea lucrărilor a obiectului „Construcția drumului de acces către mănăstirea din s.Vărzărești și prelungirea spre centrul raional Nisporeni (sector 4)” în cadrul proiectului „Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru valorificarea potențialului turistic a Regiunii de Dezvoltare Centru”. În cadrul acestui proiect au fost construiți 1,52 km de drum în sumă de 8.907.207,3 lei (sectorul IV) care asigură conexiune îmbunătățită

între drumurile locale cu rețeaua de drumuri naționale, L428 și M1, precum și accesul către mănăstirea Vărzărești.

Astfel, comisia s-a întrunit în ședința de totalizare în cadrul căreia au fost analizate avizele de la serviciile deconcentrate precum și examinarea fizică a obiectului cu constatarea execuției calitative a lucrărilor și atingerea obiectivelor proiectului. Ședința s-a încheiat cu semnarea Proceselor Verbale de Recepție la terminarea lucrărilor de către toți membrii comisiei. Urmează aprobarea recepției de către Inspekția de Stat în Construcții și stabilirea termenului de recepție finală.

Reamintim că proiectul „Dezvoltarea infrastructurii de transport pentru valorificarea potențialului turistic a Regiunii de Dezvoltare Centru ” este implementat de Agenția de Dezvoltare Regională Centru, din Fondul Național de Dezvoltare Regională. Suma solicitată pentru implementarea acestui proiect a fost de 28 699,15 mii lei dintre care autoritățile locale și-au asumat responsabilitatea de a contribui cu construcția drumului pe sectorul 1, 2 și 3 în variantă macadam.

VIZITĂ DE MONITORIZARE A PROIECTELOR REGIONALE DIN RAIONUL ORHEI

Pe parcursul zilei de ieri a fost efectuată o vizită de evaluare a progresului de implimentare a proiectelor regionale din raionul Orhei. La ieșirea în teritoriu au participat Valerian Bînzaru, șeful Direcției generale dezvoltare regională (DGDR) din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC), Tudor Meșina, directorul ADR Centru, și specialiști din cadrul agenției.

Astfel, echipa de monitorizare a vizitat obiectivele din cadrul proiectului „Sporirea atractivității turistice a zonei Centru prin consolidarea patrimoniului existent” din comuna Donici, raionul Orhei.

Obiectivul general al proiectului constă în consolidarea eforturilor pentru ridicarea gradului de atractivitate investițională și creșterea imaginii turistice a localităților din zona Centru a țării prin crearea traseului turistic „Drumul muzeelor”.

Prin realizarea acestui proiect vor fi executate lucrări de amenajare a 3 parcuri din localitățile Donici, Codreanca și Cucuruzeni prin construirea și amenajarea gardurilor, pavarea trotuarelor, sădirea florilor și copacilor, instalarea bancilor și urnelor; construcția trotuarelor din Donici, Orhei și Sărătenii Vechi, reparația acoperișului la muzeul din Donici și amenajarea teritoriului aferent, construcția întrărilor în 5 localități din 2 comune- Donici și Codreanca-edificii cu numele localității.

De asemenea, echipa de monitorizare a participat la o ședință de lucru la proiectul „Îmbunătățirea eficienței energetice la spitalul regional Orhei”. Aici s-a discutat despre izolarea termică a blocului Centrului Perinatal, reconstrucția rețele termice exterioare, instalarea punctelor termice individuale pentru IMSP "Spitalul Raional Orhei", precum și completarea sistemelor clasice existente de apă caldă menajeră cu colectoare solare.

Vizite de monitorizare în cadrul proiectelor de dezvoltare regională din centrul țării

La jumătatea lunii august, timp de câteva zile au fost întreprinse vizite de evaluare a progresului de implementare a proiectelor din Regiune Centru. Acestea au fost organizate de către Șeful Direcției generale dezvoltare regională (DGDR) din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor (MDRC), Valerian Bânzaru, și specialiștii din Secția managementul proiectelor a Agenției de Dezvoltare Regională Centru.

Astfel, reprezentanții ministerului și ai agenției s-au întrunit cu beneficiarii, proiectanții și responsabilii tehnici a unui șir de proiecte regionale din raioanele Hîncești, Stășeni, Ungheni, Ialoveni și Nisporeni.

În timpul deplasării a fost analizat progresul execuției lucrărilor și nivelul de valorificare a surselor financiare pentru fiecare proiect în parte. De asemenea, au fost stabilite acțiunile imediat următoare în vederea asigurării implementării eficiente a acestora.

Astfel, la proiectul „Sporirea atractivității turistice a zonei Centru prin consolidarea patrimoniului existent” echipa a vizitat parcul și îngrădirile (indicatoarele) din Donici, Poșești și Camența din comuna Donici și parcul din s. Cucuruzeni, r-nul Orhei. În cadrul deplasării a fost analizat nivelul de implementare a obiectelor, s-au dus discuții cu diriginții de șantier, s-au pus sarcini de realizare cu succes a obiectivelor vizate.

Obiectivul general al acestui proiect constă în consolidarea eforturilor pentru ridicarea gradului de atractivitate investițională și creșterea imaginii turistice a

localităților din zona Centru a țării prin crearea traseului turistic „Drumul muzeelor”.

Amintim că activitățile majore planificate pentru realizare în cadrul acestui proiect țin de renovarea muzeului cultural-literar din s. Donici, amenajarea parcurilor din Cucuruzeni, Donici, Codreanca, și trotuarelor din s. Donici, or. Orhei și s. Sărătenii Vechi, r-nul. Telenești. Tot aici vor fi construite și indicatoarele din comunele Codreanca și Donici.

Suma totală pentru realizarea proiectului este de 5.639.490 lei, dintre care 4.969.490 lei au fost solicitați din Fondul Național de Dezvoltare Regională.

Echipa ADR Centru a vizitat și Spitalul regional Orhei, unde Agenția de Dezvoltare Regională Centru (ADR Centru) cu suportul Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), implementează Proiectul-pilot "Creșterea eficienței energetice a Spitalului Regional Orhei". Pe data de 17 iulie se va desfășura recepția finală la obiectul "Reconstrucția acoperișurilor cu reorganizarea acceselor în blocul terapeutic a spitalului raional Orhei (gastrologie și terapie)" din cadrul aceluiași proiect.

Despre situația curentă la fiecare proiect puteți afla accesînd site-ul www.adrcentru.md, unde sînt plasate informații cu regularitate în ceea ce privește lucrările ce se desfășoară la fiecare proiect regional în parte.

Prima casă de ambalare a strugurilor de masă din Moldova va fi gata în 2015

Prima casă de ambalare a strugurilor de masă din Republica Moldova își va începe activitatea în anul 2015 în satul Costești, raionul Ialoveni. Lucrările de construcție a acesteia sunt în proces de derulare. Directorul general al Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor (ANSA), Ion Sula a declarat pentru IPN că Republica Moldova are posibilități mari de a exporta în Uniunea Europeană struguri de masă, dar pentru ca aceștia să poată fi comercializați trebuie să fie de calitate și să fie ambalați corespunzător.

Pentru aceasta este nevoie de muncă nu doar din partea ANSA, dar și din partea producătorilor agricoli. Totodată este nevoie de promovarea produsului autohton. „Nu este suficient să avem produse, dar trebuie să știm și să le promovăm și să garantăm că sunt calitative și inofensive. Pentru a ajuta producătorii autohtoni să ajungă la cerințele pieții europene, în Republica Moldova a început construcția primei case de ambalare a strugurilor de masă. Producătorii autohtoni au avut posibilitatea să vadă în statele europene cum trebuie să fie crescuți strugurii de masă și procesați conform normelor europene”, a spus Ion Sula.

Acesta a precizat că unele studii au arătat că Polonia ar putea procura o bună parte din strugurii de masă din Moldova, dat fiind faptul că Polonia nu produce

struguri de masă. Însă Ion Sula precizează că pentru aceasta este nevoie de loturi omogene, care să fie inofensive și calitative și apoi să fie găsiți potențialii consumatori. Casa de ambalare din satul Costești va putea ambala de la 5 la 7 mii de tone pe sezon, dar în zona respectivă sunt concentrate depozite frigorifice cu o capacitate de 15 mii de tone, unde vor putea fi păstrați strugurii de masă. În același context, Ion Sula a subliniat că Republica Moldova are nevoie de minimum 10 case de ambalare.

Costul lucrărilor de construcție și dotare a casei de ambalare este de circa 27 milioane de lei dintre care 15 milioane de lei sunt alocați din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, iar restul sumei va constitui contribuția grupurilor de producători din regiune.

Casa de ambalare va avea o suprafață de 2000 m² și va include un frigider de 1500 tone.

Amintim că proiectul a fost înaintat către ADR Centru de Primăria satului Costești, Ialoveni. Acesta a fost aprobat de către Consiliul Național pentru Dezvoltare Regională prin Decizia nr. 13/13 din 20.12.2013. Suma solicitată pentru implementarea proiectului este de 14 970,40 mii lei. Pentru anul 2014 în vederea implementării acestui proiect au fost alocați 7 000, 0 mii lei.

Acest buletin informativ este elaborat de către Agenția de Dezvoltare Regională Centru

Agenția de Dezvoltare Regională Centru este o instituție publică necomercială, creată pentru implementarea obiectivelor de dezvoltare regională.

Agenția își desfășoară activitatea pentru cele 13 raioane cuprinse în Regiunea de Dezvoltare Centru (RDC), și anume: *Anenii Noi, Călărași, Criuleni, Dubăsari, Hîncești, Ialoveni, Nisporeni, Orhei, Rezîna, Strășeni, Șoldănești, Telenești, Ungheni.*

Pentru informații suplimentare contactați:

Serviciul de presă al ADR Centru
Responsabil de comunicare: Lilia Țurcan
Tel./fax: +373268 2 26 92

www.adrcentru.md
e-mail: oficiu.adrc@gmail.com